

Olaf Olsen, fiskimálaráðharri:

Vit eru í skúla í lötuni at læra at troyta okkara heimaleiðir

Olaf Olsen hevði stórar vónir til fiskaaling. Her frá akvaríum á føroysku vikuni

Olaf Olsen, fiskimálaráðharri var bjartskygdur, tá hann legði fyrri í sínum innleggi um politisku metanina av framtíðarvænum føroyingum. Hann segði m. a. at føroyingar í lötuni eru í skúla.

— Við tí broyting, sum fiskivinnan hevur verið fyrri seinastu árinum, har vit missa á fjarleiðum og mugu troyta okkara egnu leiðir, tá missa vit eisini tá ekspertisu, sum vit eru vanir við á fremmandum havøki. Vit mugu nú til at venja okkum við og arbeiða upp kunneika at fiska her heima hjá okkum sjálvum.

Læra skjótt og gott

— Vit hava longu lært nakað, men vit eru ikki útlærdir enn at troyta okkara egnu stovnar, segði Olaf Olsen. Hann legði aftrat, at vit eiga at leggja dent á at læra skjótt og gott.

Hann nevndi eisini arbeiðsamboðini hjá fiskivinnuni, sum altíð hava verið so avbera góð. — Eg vóni, at vit altíð fara

at hava líka góð arbeiðsamboð at arbeiða við.

Síðani kom hann inn á ta stóru strukturbroyting, sum er farin fram og metti, at vit koma at økja um fiskiskapin undir Føroyum í framtíðini.

Hetta kann gerast við at fiska onnur og nýggj fiskasløg og við at fáa stovnar at menna seg aftur.

— Verður einki gjørt fyrri at bota um støðuna, so væntar okkum í 1981 umleið 40% av útflutningsvirðinum í mun til 1980. Eg vænti, at nakað verður gjørt, tí vit eru langt frá støðgaðir.

Fiskimálaráðharrin kom síðani inn á svartkjaftin og segði, at vit eiga at kunna fiska fleiri 100.000 tons av svartkjafti. Tað verður annars í lötuni arbeitt við at áseta eitt TAC fyrri svartkjaftaveiðu.

Fiskaaling og know how sœla

Av øðrum møguleikum nevndi Olaf Olsen fiskaaling og sœlu av know how. Um fiskaalingina segði hann, at hann

hevði stórar vónir til hesa vinnu, men vildi ikki koma nærri inn á spurningin.

Harafurimóti segði hann um sœlu av know how, at her kunnu føroyingar bjóða seg fram sum ráðgevarar at læra aðrar litið framkomnar tjóðir á fiskivinnuøkinum nakað av tí, vit sjálvir hava lært og bygt upp.

— Hetta er nakað, sum tekur tíð at fyrireika, men eg meti, at vit her hava stórar møguleikar, tá hugsað verður um okkara leiklut at byggja upp fiskivinnuna hjá grønlendingum.

Triði heimurin

— Triði heimurin, segði Olaf Olsen víðari, hevur brúk fyrri kunneika og hjálpi at byggja upp fiskivinnuna, og her skuldi verið ein møguleiki hjá okkum at verið við.

— Eitt er tó greitt, og tað er at tað er stórir tørvur á eini samskipan av fleiri vinnugreinum í Føroyum fyrri at rækka hetta mál. Tað fyriliggur longu ein ætlan at

stovna eitt felag, sum skal savna teir ymsu vinnutáttirnar. Ein tilk know how-ætlan setur m. a. stór krav til figging, men eg meti vit her hava møguleikar m. a. gjøgnum Danida og IFU. IFU er ein altjóða stovnur til figging av idnaði í menningarlandum.

Vilja vit — so megna vit

Olaf Olsen upplýsti, at Pauli Ellefsen, lögmaður á fundi í Keypmannahavn í vikuni hevur tosað við umboð fyrri IFU, sum siga seg verða hugað at fáa Føroyar við í eitt útviklingsarbeiði í Menningalondunum.

Olaf Olsen nevndi síðani siglingina, sum eina framtíðar vinnu. — Eg vóni at vit kunnu byggja upp ein handilsflota, sum telur við í útviklinginum av føroyska samfelagnum.

At enda segði Olaf Olsen, at hann hevði góðar vónar og at vit fara at klára okkum í framtíðini. — Vilja vit, so megna vit.

Birgir Danielsen, fiskasølustjóri:

Ikki rætt at lata tilskot úr landskassanum at trároyna heimaleiðir

— Samstarv má vera aðaltátturin í framtíðini

Birgir Danielsen, fiskasølustjóri legði fyrri og gjørdi støðuna upp anno 1981. Hann greiddi fyrst frá gongdini hjá føroysku fiskivinnuni hesi seinastu 100 árinum, har hugurin at fiska leitaði burt frá Føroyum til Grønlands og Íslands. Tað varð metið, at úrtøkan higani var tann besta.

Líka fram til 60-árinum varð mest fiskað m. a. í Íslandi, Vesturgrenlandi, og við Canada. Í 60- og 70-árunum kom

Norðsjógvurin inn í myndina eisini.

Skjóttur útviklingur

— Vit hava vunnið okkum nógvan kunneika, skapt okkum traditiónir og bygt upp ein sera effektivan og vælútgjordan fiskiflota, segði Birgir Danielsen.

— Eisini hava vit fingið útbúgvið fólk innan hesa vinnu, men ein fortreyt fyrri øllum hesum

útviklingi hevur verið, at vit hava havt fritt at fara og fritt at veiða alla staðni í Norðuratlandshavinum.

— Henda frih í hetta frælsið, segði Birgir Danielsen víðari, hevur skapt eitt virkisfúsið fólk í Føroyum og bygt upp ein flota og eisini ein idna á landi.

Fyrst fjarleiðirnar

— Líka fram til 60-árinum

Í frilötuni millum innleggini fingur teir triggir eitt prát: frá vinstri, Klæmint Eliassen, stjóri Leirvik, Jákup Joensen, stjóri Lopra og Birgir Danielsen, Fiskasølustjóri

hava fjarleiðirnar latið størsta partin av fiskinum til okkara útflutning. Í 1960 stávaði sostatt 85% av útflutningsvirðinum frá økinum vestan fyrri Cap Farewell.

Síðani kom broyting í myndina. Reglur um veiðu, kvotur og býti av stovnum og havøkjum gjørdur, at frælsið at veiða í fremmandum sjógvum ikki var til longur. Tí varð farið at troyta heimaleiðirnar meira.

Birgir Danielsen visti síðani við tølum á, hvussu henda broyting hevur verið.

Heimaleiðirnar

Meðan vit t. d. í 1975 fiskaðu umleið 27-30% av øllum botnfiski, sum veiddur varð undir Føroyum og útlendingar fiskaðu góð 70%, so var støðan í 1980 tann, at vit veiddu 86% og útlendingar 14%.

Av teimum trimum høvuðsbotnfiskasløgum: toski, hýsu og upsa, varð øll tey fyrstu árin mest fiskað av toski, seinni komu so hýsan og upsir meira inn í myndina.

— Gongdin hevur so verið tann, at hesir stovnar hava verið nógv troyttir. — Tað kundi týtt uppá, at vit frá 1976

hava troytt hesar grunnar undir Føroyum nóg so hart ella harðari enn teir hava tolt, segði Birgir Danielsen, og sostatt er mesta tilrádda veiða eftir hesum fiskasløgum í dag minni enn nakrantíð fyrr.

Ovfisking

Orsøkin til hesa ovfisking er serliga tann, at føroysk skip hava leitað til heimaleiðirnar, nú tey alt meira eru trondur burt av fjarleiðum. Úrslitið verður nú tað, at tað helst verður ov litið til henda stóra flota bert at skula fiska undir Føroyum.